

dışı konuşması esprisi içinde konuşmanız devam etsin ve kısa olsun.

Ö. LÜTFİ HOCAOĞLU (Devamla) — Hay hay efendim.

Bu bakımdan bu araçların eksikliğinin telâfisi de, ilgili makamlar ilgilendiği takdirde her halde güç olmayacaktır kanaatindeyim.

Muhterem arkadaşlar; senelerin ihmalleri, bir de kaderin cilvesinin uzak diyarlara sürüklediği işçilerimizin sayısız meselelerinden sadece birkaç tanesini sizlere arza çalıştım. Anadolu'da dahi şehirlere nadir olarak inen saf, temiz bir kısım vatandaşlarımızın Almanya şartlarına uymak zorlukları ve bunun doğurduğu meseleler mevcuttur ve önemlidir. Bir odada üç - beş kişinin barınması nadir görülen hallerden değildir. Tasarruf maksadıyla boğazından kesenler vardır. Bunları istismar için komünist örgütlerin çalışmaları ve elde etmeye gayret ettikleri sonuçlar gözden kaçmamaktadır. Ağır işlerde çalışan vatandaşlarımız vardır, haklarını teminde güçlük çekmektedirler. Sayıları az da olsa görmedikleri hayat şartlarının tesiri ile yoldan çıkanlar mevcuttur. İpin ucunu kaçıranlar vardır. Öyle ki, bir kısmı çoluğunu çocuğunu unutmuştur. Öylesine unutmuştur ki, 6 - 7 yıldır kırık para göndermemişlerdir. Buna elbette ki, çare bulmak yolları vardır. Nitekim Belçika'da çalışan işçilerin çocuk paraları doğrudan doğruya Türkiye'ye gelmektedir. Her halde Almanya'da çalışanlar için bu hususu temin etmek ilgili arkadaşlarımızın vazifesi olsa gerektir.

Bunun dışında demin konuşmamın başında ifade ettiğim turist işçi meselesi vardır. Turist olarak gidip, kaçak olarak dış ülkelerde çalışan işçiler.

Muhterem arkadaşlar; bunların vaziyeti, durumu hakikaten fecidir, acıdır. Hiçbir sosyal haktan istifade edemezler, ücretleri gayet düşüktür, tam mânasıyla sömürülme durumundadır, bu vatandaşlarımız. İlgililerin dikkatini bu hususa elbette ki, çekmek hakkımı muhafaza ediyorum.

Muhterem arkadaşlar; Hükümetimiz ayrıca imam, sendikacı, öğretmen ve sair gibi görevlileri de dış ülkelerde vazifelendirmiştir. Fakat ifade etmek isterim ki, işçilerimizin bulunduğu büyük merkezlere bunların hiç birisinin sene-

lerden beri uğradığını ifade eden bir tek vatandaşımıza rastlamadım. Bu bakımdan da ilgililer hassas davranmalıdırlar.

Hülâsa vatandaşlarımızın huzur içinde bulduklarını söylemem çok güç olmaktadır. Bütün bunların yanında Devletçe, Hükümetçe ve hattâ Milletçe gerekli ilginin gösterilmediğini görmek son derece acı ve üzücü olmaktadır. İşçi ve yanlarındaki ailelerle 1 milyonu bulan Avrupa'daki vatandaşlarımızı tesadüfe terk edemeyeceğimiz tabiidir. Şunu da belirtmek isterim ki, bu mesele tek başına Çalışma Bakanlığının işi de değildir. Millî Eğitimi, Hariciyesi, Çalışma Bakanlığı ve hattâ Hükümeti ile topyekûn bütün Hükümet erkânını ilgilendirmektedir. İnşallah milletçe şartlarımız düzelir; bu Türk çocukları, hür vatanda temiz havayı teneffüs ederek, bu mübarek topraklar üstünde çoluk çocuğu ile huzur içinde çalışmak, yaşamak imkânını bulurlar.

Saygılarımı sunarım.

BAŞKAN — Sayın Çalışma Bakanı, gündem dışı konuşma istiyorsunuz, cevap değil...

ÇALIŞMA BAKANI ALİ RIZA UZUNER (Trabzon Milletvekili) — Evet.

BAŞKAN — Buyurun. Gündem dışı statüsünde cevap hakkı yoktur. Ancak üyeler ve Hükümet gündem dışı konuşma isteyebilirler.

ÇALIŞMA BAKANI ALİ RIZA UZUNER (Trabzon Milletvekili) — Çok Sayın Başkan, değerli senatörler;

Türkiye Büyük Millet Meclisinin her iki kanadında görev veren değerli milletvekili ve senatörlerimizin, gerek meseleyi mahallinde tetkik etmek ve gerekse Parlâmento kürsülerinde zaman zaman zaman intibalarını, uyarılarını Hükümete ve kamuoyuna duyurmak maksadıyla, yurt dışında bulunan işçilerimizin çeşitli sorunlarını dile getirmektedirler. Her şeyden evvel bu davranışları şükranla kaydetmek istediğimi belirtmek isterim.

Gerçekten 1961 yılında Federal Almanya ile yapılan İş Gücü Anlaşması (Ki, 30 Ekim 1961 tarihlidir) ile başlayan yurt dışına işçi gönderme çalışmaları, her yıl artan bir gönderme hızı ile gelişmiştir. Ancak yurt dışındaki işçilerimizin sorunları 1972 yılı başına kadar köklü bir biçimde ele almamış ve etken çözümler Yüksek Heyetinizce de bilindiği üzere